

Dominical

El Correo Gallego • 29/10/89

Don García pasou dazasete anos cautivo no castelo de Luna, nos ermos e frios montes de León, aferrollado, día e noite, con griletes nos pés. Primeiro por orde de seu irmau don Sancho que lle arrebatou tamén o reino. Logo por mandato de seu irmau don Alfonso que se quedou con toda a herencia de seu irmau don Sancho, entre a que estaba o reino de Galiza, inxustamente usurpado a don García

MANUEL MARIA

O REI GARCÍA DE GALICIA

DECIA don Vicente Risco que Benito Vicetto, na sua Historia de Galicia, fixo tres grandes aportacións: creou o mito do celtismo, a lenda do Mariscal Pardo de Cela e publicou o famoso e importante libro de Vasco da Ponta, *Relación de algunas casas y linajes del Reino de Galicia*, esencial pra coñocer a nosa Baixa Edade Media, a época dos "Condes Tolos" e dos Irmandiños. Xa non é pouco. A mitoloxía creada por Vicetto é moi discutida por moitos historiadores de formación "académica e obxectiva", donos de métodos científicos rigurosos, como se o mito non fora verdade; como se a vida que se soña non fora tan verdadeira como eso, ás veces tan triste e tan xordo, que se coñece co nome de "realidade". E lembramos ao vello Unamuno que sostíña, con toda razón, que D. Quijote era tan real como Miguel

de Cervantes. O caso é que nós, entre os nosos grandes mitos, botámos en falla que non o sexan o do reino suevo e a vida e o reinado de Don García. Releendo o *Romanesco del Cid*, clarísimo exemplo de poesía política e partidaria aínda que os críticos silencian cuidadosamente este particular, atopamos estes signifcativos versos postos nos beizos da infanta Dona Urraca:

*Doña Urraca que lo oyó
muchas lágrimas vertía
diciendo: —, Triste cuitada!
don Sancho ¿qué me quería?
No cumpliera el juramento
que a mi padre fecho había
que aún apenas fuera muerto
a mi hermano don García
le tomó toda su tierra
y en prisiones lo ponía
y cual si fuera ladrón
agora en ellas yacta.*

A vida e a morte o rei Don García —un dos dous reis de seu que tivo Galiza— non puideron ser máis desgraciadas. Semellan un retrato da trágica historia do noso país. O seu reinado do 1063 ao 1072 foi breve como un salouco: unha sorriso melancólica iluminando a tebra do noso acontecer histórico. Polo que semella tivo a súa corte en Ribadavia ou Francelos, ferrosas e ubérrimas terras de viño e de ledicia e en Braga vella capital que fora do reino suevo. Formación na escola

catedralicia compostelana, Don García non era un guerreiro senón un humanista. Home de boa fe, foi preso a traición "y cual si fuese un ladrón", por seu irmau D. Sancho, como recoñece o *Romanesco*, nunha época escura e turbulenta.

Don García pasou dazasete anos cautivo no castelo de Luna, nos ermos e frios montes de León, aferrollado, día e noite, con griletes nos pés. Primeiro por orde de seu irmau don Sancho que lle arrebatou tamén o reino. Logo por mandato de seu irmau don Alfonso que se quedou con toda a herencia de seu irmau don Sancho, entre a que estaba o reino de Galiza, inxustamente usurpado a don García. Todo un exemplo de amor fraternal e de caridade cristiãna. Cando don García se puxo doente de gravidade, seu irmau don Alfonso ordenou que lle tiraran os griletes. Don García negouse e morreu con eles postos. E con eles o enterraron. Seu irmau don Alfonso VI fíxolle —eso si— un enterro real, ao que asistiu incluso un legado pontificio. Os restos mortais de don García foron soterrados en San Marcos de León —onde Francisco de Queveco sufriu cadea e quebranto físico e moral— e teñen o seguinte epitafio en latín que, posto na nosa língoa dice:

• "EÍQUÍ descansa don

García, rei de Portugal e de Galiza, fillo do rei Fernando o Grande. Preso por engano por seu irmau, finou encadeado o ano 1090, o 22 de marzal".

Entendemos que é xusto e necesario escribir unha biografía do rei don García de Galiza. As Cerámicas de Sargadelos, fixeron, hai anos, unha xarra numerada, desafiada por Luis Seoane, como homaxe ao triste e desgraciado monarca. O propio Luis Seoane debuxou o seu retrato imaxinario. Unha fermosa gravura que reproduce a *Gran Enciclopedia Gallega*.

Coidamos que o nacionalismo galego tiña que reivindicar, sobor de todo, a prisión e os sufrimentos do noso infortunado monarca. E maiormente, o seu xesto cheo de grandeza e de difidade, realmente conmovedor, de negarse a que lle tirasen os griletes dos pés ao remate dos seus días.

NUN país normal o rei don García tería edicada unha rua en cada unha das cidades, vilas e mesmo nos rúeiros das aldeas de toda a nación. Ergueríanselle moimentos. Arredor da súa figura xurdiría todo un ciclo lexendario, fermoso e poético. A sua desgracia sería un importante tema artístico. Pro Galiza, como o seu rei don García, segue con griletes nos pés e, o que é peor de todo, no seu espírito durminte e esmorecido.